

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

VAROĞLU ATİK VE DİĞERLERİ / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru No. 76061/14)

KARAR

Madde 11 • Barışçıl Toplantı Özgürlüğü • İzin Verilen Barışçıl Bir Gösterinin Sonunda Meclisi Koruyan Güvenlik Güçlerine Şiddet Eylemlerini Yapan Göstericilerin Mahkûmiyeti • Yasadışı Davranışlar • Basit Para Cezası Mahkûmiyeti • Uygun ve Yeterli gerekçeler ile Olayların Kabul Edilebilir Değerlendirmesine Dayanan Adli Kararlar

STRAZBURG

14 Ocak 2020

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayriresmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Varoğlu Atik ve diğerleri / Türkiye davasında,*Başkan*

Robert Spano

Hâkimler

Marko Bošnjak,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Arnfinn Bårdsen,

Darian Pavli,

Saadet Yüksel ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla oluşturulan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("İkinci Bölüm") Daire olarak toplanarak, 3 Aralık 2019 tarihinde gerçekleştirilen müzakerelerin ardından, söz konusu tarihte aşağıdaki kararı vermiştir.

USUL

1. Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, Türk vatandaşı olan, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti" topraklarında ikâmet eden ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarafından iletilen kimlik belgelerini sunan İlkşen Varoğlu Atik, Hasan Belen ve Burak Maviş ("başvuranlar") 28 Kasım 2014 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvuru (No. 76061/14) bulunmaktadır.

2. Başvuranlar, Lefkoşa'da görev yapan avukatlar O. Polili ve O. Greenhall tarafından temsil edilmişlerdir. Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

3. Sözleşme'nin 10 ve 11. maddelerine ilişkin şikâyetler, 14 Aralık 2017 tarihinde Hükümete bildirilmiş ve başvurunun geri kalan kısmının,

Mahkeme İç Tüzüğü'nün 54. maddesinin 3. fıkrası uyarınca kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.

OLAY VE OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

4. Başvuran İlkşen Varoğlu Atik, Hasan Belen ve Burak Maviş, sırasıyla 1969, 1973 ve 1980 doğumludurlar. Başvuranlar, Lefkoşa'da ("KKTC") ikâmet etmektedirler.

5. Başvuranlar, "KKTC" Öğretmenler Sendikasının üyesidir. Söz konusu ve diğer yirmi altı sendika, "göç" yasasının yürürlükten kaldırılmasını talep etmek için bir günlük ulusal eylemde bulunmaya karar vermişlerdir.

6. 28 Ekim 2009 tarihinde gösteri yapılması konusundaki izin talebi Lefkoşa Valiliğine sunulmuştur.

7. Lefkoşa Valiliği, 27 Ekim 2009 tarihinde, göstericilerin kullanması gereken güzergâh hakkında "KKTC" Kamu Hizmeti Memurları Birliği Genel Sekreteri A.K. ile görüşmüştür. Valilik, geçmişte meydana gelen olaylara atıfta bulunarak, ilgilileri Meclise giden sokağın gösteri sırasında kapalı olacağı hususunda bilgilendirmiştir. Emniyet Müdürünün talimatları uyarınca, Meclisin korunması için gerekli emniyet tedbirleri alınmıştır.

8. Üçyüz kişi, 28 Ekim 2009 tarihinde, Meclis binasına elli metre mesafede bulunan Şehitler Abidesinin önünde 09.30'da başlayan ve 12.30'da sona eren bir gösteriye katılmıştır. Bu gösteri olaysız sona ermiştir. Meclis önünde, polis her hangi birisinin binaya girmesinin engellenmesi için bir güvenlik şeridi oluşturmuştur.

9. Bununla birlikte başvuranlarla birlikte on iki kişi, Meclisin içine girmek için polisin güvenlik şeridini zorlamışlardır.

10. Polis memurlarının görevlerini yerine getirmedeki eylemlerini kasten engellemek suçundan başvuranlar hakkında bir ceza davası açılmıştır.

11. Lefkoşa Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 224. maddesinin b) bendine dayanarak karar vererek, 22 Aralık 2011 tarihinde, başvuran İlkşen Varoğlu Atik'i 5.000 Türk lirası (yani yaklaşık 2.027 EUR) ve başvuranlar Hasan Belen ile Burak Maviş'in her birine 10.000 Türk lirası (yani yaklaşık 4.054 EUR) tutarında para cezasına mahkûm etmiştir. Bu para cezasının bir yıl süreliğine ertelenmesine karar verilmiş ancak bu süre 22 Aralık 2012 tarihinde sona ermiştir.

12. Yüksek Mahkeme, 30 Mayıs 2014 tarihinde, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Yüksek Mahkeme özellikle aşağıdaki tespitlerde bulunmuştur:

“(…) Yirmiyedi sendika, “göç yasasına hayır” demek için Lefkoşa’da 28 Ekim 2009 tarihinde toplantı-gösteri düzenlenmesi için anlaşma sağlamışlardır. Bu toplantı-gösteri hakkında Lefkoşa Emniyet Müdürüne yazılı bir tebligat gönderilmiştir. Emniyet Müdürü, bu durumundan Emniyet Müdürlüğünü haberdar etmiştir (...). Öngörülen toplantı-gösteri günü, Meclisin önünde bulunan Bedreddin Demirel Sokağı her iki yönden trafiğe kapatılmıştır. Toplantı-gösteri, 28 Ekim 2009 tarihinde, Şehitler Abidesinin bulunduğu yerde sona ermiştir (...) Emniyet Müdürü, toplanılmadan önce, Meclis önünde bulunan sokağın kapalı olacağı hususunda bilgilendirmek için “KKTC” Kamu Hizmeti Memurları Birliği Genel Sekreteri A.K.’yi huzuruna çağırmıştır. Toplantı-gösteri sabah saat 09.30’da başlamış ve 12.30’da sona ermiştir (...). ”

13. Yüksek Mahkeme, Sözleşme’nin 11. maddesine ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadına atıfta bulunarak, kararının gerekçelerinde gösterinin Şehitler Abidesinin önünde barışçıl bir şekilde saat 09.30’da başladığı ve 12.30’da sona erdiği hususunda hiç şüphenin bulunmadığını tespit etmiştir. Yüksek Mahkeme şu şekilde tespit etmiştir: Polisin Meclisi korumak için gerekli güvenlik tedbirlerini almak için yasal bir görevi bulunmaktadır. Polis memurları, koruma görevlerini yerine getirirken başvuranlar tarafından kasten darp edilmişlerdir. Gösteri sona erdikten sonra, polis memurları tarafından oluşturulan güvenlik şeridi önünde, başvuranlar ile bu polis memurları arasında bir tartışma yaşanmıştır. Polis memurları görevlerini yerine getirdikleri sırada başvuranların gösteri

yapmalarını engellememişlerdir. Yüksek Mahkeme bu unsurları dikkate alarak, başvuranların toplantı ve gösteri yapma özgürlüğü hakkının kısıtlanmadığı ve engellenmediği sonucuna varmıştır.

14. Yüksek Mahkeme, görevlerini yerine getirirken yani “KKTC” Meclis binasının korunması gibi polis memurlarına yönelik şiddet suçundan ilgililerin mahkûm edilmesinin fiilen ve hukuken dayanıklı olduğuna karar vermiştir. Yüksek Mahkeme, başvuranlara verilen para cezasının haklı gösterildiği ve aleyhte ve lehte olan bütün unsurların göz önünde bulundurulmasının ardından bu cezaya karar verildiği kanaatine varmaktadır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK

15. “KKTC” Anayasası’nın 32. maddesinde, genellikle her vatandaşın, barışçıl bir toplantı veya bir gösterinin söz konusu olduğu takdirde, daha önce izin alınmaksızın gösteri yapabileceği öngörülmektedir.

16. “KKTC” Ceza Kanunu’nun 224. maddesinin b) bendinde, her kim görevlerini yerine getirirken bir polis memuruna kasten saldırıda bulunursa, iki yıl hapis cezası gerektiren bir suçla karşı karşıya kaldığı öngörülmektedir.

17. Toplantı ve Gösteriler Hakkında “KKTC” Kanunu’nun 4. maddesi, gösterinin ne şekilde düzenlenebileceği konusunda koşulları belirlemektedir.

18. Polis Teşkilatına İlişkin “KKTC” 51/1984 Sayılı Kanun, polise trafiğin aksaması veya engellenmesinin önlenmesi amacıyla, resmi törenler veya gösteriler ve toplantılar sırasında bazı sokakların trafiğe kapatılmasına veya trafiğin düzenlenmesine izin vermektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. ÖN DEĞERLENDİRME

19. Mahkeme ilk olarak, başvuranlar tarafından iddia edilen olayların, Sözleşme'nin 1. maddesi anlamında, Türkiye'nin "yargı" yetkisi kapsamına girdiğini ve dolayısıyla bu madde bakımından davalı Devletin sorumluluğu altına girdiğini tespit etmektedir (*Kıbrıs/Türkiye* [BD], No. 25781/94, § 77, AİHM 2001-IV, *Djavit An/Türkiye*, No. 20652/92, §§ 18-23, AİHM 2003-III ve *Boyacı/Türkiye* (kk.), No. 36966/04, § 31, 23 Eylül 2014). Taraflar, itirazda bulunmamışlardır.

II. SÖZLEŞME'NİN 11. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

20. Başvuranlar bir yandan, ifade özgürlüğü diğer yandan toplantı özgürlüğü haklarının ihlal edilmesinden şikâyet etmektedirler. Başvuranlar bu bağlamda, Sözleşme'nin 10 ve 11. maddelerini ileri sürmektedirler.

Mahkeme, başvuranların şikâyetlerini ileri sürme şeklini ve davaya ilişkin olayların gidişatını dikkate alarak, mevcut davada yöneltilen temel adli sorunun yalnızca Sözleşme'nin 11. maddesi alanına dayandığı kanaatine varmaktadır (*Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri/Türkiye*, No. 20347/07, § 85, 5 Temmuz 2016), Söz konusu maddenin somut olaya ilişkin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir.

2. Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. (...)

21. Hükümet, başvuranların iddialarına itiraz etmektedir.

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

22. Mahkeme, başvurunun Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi anlamında, açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını tespit ederek, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

23. Başvuranlar öncelikle, A.K.'nin gösterinin gidişatına ilişkin Valilik kararından haberdar olduğuna itiraz etmektedirler. Başvuranlar, gösterinin Yüksek Mahkemenin kararında belirtildiği gibi Şehitler Abidesi önünde sona ereceğinin öngörülmediğini iddia etmektedirler. Başvuranlar ardından, şiddet içeren eylemlere niyetlerinin olmadığını ve silah taşımadıklarını iddia etmektedirler. Dolayısıyla, başvuranlar kendi ifadelerine göre büyük ölçüde şiddet uygulamadan küçük bir kargaşaya neden olduklarını kabul etmektedirler. Başvuranlar, her hangi birini yaralama veya kamu binasına saldırma hususu söz konusu olmadığı için bu duruma itiraz etmektedirler.

24. Başvuranlar, bir gösteriye katılmaları nedeniyle, yakalanmadıklarını ve yargılanmadıklarını kabul etmektedirler. Başvuranlar, geçmişte meydana gelen olayların küçük olaylar olduğunu ve bu olayların Meclis önünde bulunan sokağın ve Meclise girişin polis tarafından kapatılmasını haklı gösteremeyeceği kanaatine varmaktadırlar. Başvuranlar, para cezasına mahkûm edilmelerinin demokratik bir toplumda gerekli olmadığı görüşündedirler.

25. Hükümet, Meclis önünde düzenin sağlanmasına ilişkin alınan tedbirlerin, başvuranların gösteri yapma özgürlüğü haklarını ihlal etmediğini değerlendirmektedir. Hükümet, polis memurlarının gösterinin gidişatına müdahale etmediklerini ve öncelikle barışçıl olan bu gösterinin bir şiddet

eylemine dönüştüğünü belirtmektedir. Hükümet her halükarda, somut olayda olduğu gibi başvuranların polis memurlarına saldırmasını haklı kılacak hiçbir unsurun bulunmadığı kanaatine varmaktadır. Hükümet, başvuranların Meclis binasına girebilmek için polis memurlarına şiddet kullandıklarını ve dolayısıyla ulusal makamların göstericilerin şiddete başvurarak Mecliste öngörülen tartışmaları aksatma niyetinde olduklarına inanmak için nedenlerinin olduğunu ileri sürmektedir. Hükümet bu bağlamda, 2000 ve 2009 yıllarında, Meclis önünde düzenlenen gösteriler sırasında gösteriye katılanların polis memurlarına ve Meclis binasına odun ve cam parçacıklarını attıklarını ileri sürmektedir.

26. Hükümet, başvuranların yakalanmadıklarını iddia etmekte ve kanuna rağmen gösteri yapma suçundan yargılanmadıklarını ancak görevlerini yerine getiren ve Meclis binasını korumakla görevli olan polis memurlarına şiddet kullanmaları nedeniyle yargıldıklarını belirtmektedir. Hükümet, Ceza Kanunu’nun ilgili maddesinin iki yıla kadar hapis cezası öngörmesine rağmen, başvuranların para cezasına mahkûm edildiklerini ve bir yıl boyunca ertelenmesine karar verildiğini eklemektedir. Hükümet, bir yıllık sürenin 22 Aralık 2012 tarihinde sona erdiğini belirtmektedir.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

27. Mahkeme, Sözleşme’nin 11. maddesine ilişkin içtihadından doğan ilkelere atıfta bulunmaktadır (*Kudrevičius ve diğerleri/Litvanya* [BD], No. 37553/05, §§ 142-146, AİHM 2015, yukarıda belirtilen *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri*, §§ 92, 93, 95 ve 98, ve *Navalnyy /Rusya* [BD], No. 29580/12 ve diğer 4 başvuru, §§ 98 ve 99, 15 Kasım 2018).

28. Mahkeme, Sözleşme’nin 11. maddesinin “barışçıl toplantı” özgürlüğünü koruduğunu hatırlatmaktadır. Ayrıca, bu tür gösteriye katılan gerek kişiler gerekse örgütlerde de kullanılabilen bir özgürlüktür (*Gün ve diğerleri/Türkiye*, No. 8029/07, § 49, 18 Haziran 2013). “Barışçıl toplantı” kavramı, gösteriyi düzenleyenlerin ve bu gösteriye katılanların şiddet niyetli

olan gösterilerini kapsamamaktadır (*Stankov ve Makedon örgüt unie Ilinden/Bulgaristan*, No. 29221/95 ve 29225/95, § 77, AİHM 2001-IX, yukarıda belirtilen *Navalnyy*, § 98 ve *Yaroslav Belousov/Rusya*, No. 2653/13 ve 60980/14, § 168, 4 Ekim 2016).

29. Somut olayda, Mahkeme, başvuruların izin verilen barışçıl bir gösteriye katıldıklarını kaydetmektedir. Ardından, gösterinin sonunda, bir grup göstericiyle birlikte, başvurular, gösteriyi düzenleyenlerin şiddete veya karışıklık çıkarmaya davet etmemelerine rağmen, güvenlik güçlerine karşı fiziksel şiddet eylemlerinde bulunmuşlardır. Başvuruların polis şeridine fiziksel olarak saldırımları hususuyla ilgili olarak, dosyada, gösteriyi düzenleyenlerin bu türden bir niyet taşıdıkları yönünde somut ve soyut herhangi bir delil unsuru bulunmamaktadır (yukarıda anılan *Yaroslav Belousov* kararı, § 171). Dahası, dosyaya eklenen unsurlardan veya Hükümetin görüşlerinden, başvuruların Meclis binasını korumakla görevli polislere saldırmak için silahı veya silah olarak kullanılabilecek başka bir nesne veya aleti yanında bulundurarak gösteriye katılmadıkları anlaşılmaktadır. Kamuya açık bir gösterinin, gösteriyi düzenleyenlerin kontrolü dışındaki olaylar nedeniyle karışıklığa yol açtığı yönünde gerçek bir risk bulunsan bile, bu gösteri yalnızca bu sebeple Sözleşme'nin 11. maddesinin 1. fıkrasının uygulama alanından çıkmamakta ve bu türden bir toplanmaya getirilen her türlü sınırlama bu hükmün 2. fıkrasında yer alan ifadelerle uygun olmalıdır (*Schwabe ve M.G./Almanya*, No. 8080/08 ve 8577/08, § 92, AİHM 2011 (özetler), yukarıda anılan *Yaroslav Belousov* kararıyla kıyaslayınız, § 169 ve burada yapılan atıflar, ve *Protopapa/Türkiye*, No. 16084/90, §§ 104–112, 24 Şubat 2009)

30. Dolayısıyla, bu değerlendirmeler ışığında ve ilk gösteri ile gösterinin sonunda yapılan şiddet eylemleri arasında bir devamlılığın bulunması nedeniyle, Mahkeme, başvuruların mahkûm edilmesinin, gösteri yapma özgürlüğünü kapsayan, toplantı özgürlüğü haklarını kullanmalarına yönelik

kamu makamlarınca yapılan bir müdahaleyi teşkil ettiği kanısına varmaktadır (*Gülcü/Türkiye*, No. 17526/10, § 102, 19 Ocak 2016, ve yukarıda anılan *Yaroslav Belousov* kararı, § 172).

31. Bu türden bir müdahale, “kanunla öngörülmediği”, bu hükmün 2. fıkrasında belirtilen meşru bir amacı ya da amaçları hedeflemediği ve bu amaçlara ulaşmak için “demokratik bir toplumda gerekli” olmadığı sürece, Sözleşme’nin 11. maddesine aykırıdır. Müdahalenin kanunla, yani görevlerini yerine getirirken bir polis memuruna yönelik olarak işlenen saldırı suçuna ilişkin, Türk Ceza Kanunu’nun 224. maddesinin (b) bendiyle öngörüldüğüne taraflarca itiraz edilmemektedir. Müdahale, düzenin korunması ve suçun önlenmesi yönünde, Sözleşme’nin 11. maddesinin 2. fıkrasında sıralanan amaçlardan en azından birini izlemiştir. Geriye, Mahkemenin müdahalenin bu amaçlara ulaşmak için “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığını belirlemek kalmaktadır.

32. Mahkeme her şeyden önce, tarafların görüşlerinden ve taraflarca sunulan belgelerden, farklı sendikalar tarafından 28 Ekim 2009 tarihinde düzenlenen ulusal eylem gününün yetkili polis makamlarına önceden bildirildiğinin anlaşıldığını kaydetmektedir. Bu durumda, Emniyet Müdürü, gösterinin düzgün bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla, kamu güvenliğinin ve düzeninin korunması için gereken bütün tedbirleri almıştır. Dosyaya eklenen unsurlar ve Yüksek Mahkeme tarafından verilen kararın gerekçeleri özellikle, gösterinin güzergâhının planlandığını ve sendikaların temsilcisinin göstericiler tarafından izlenecek yol hakkında bilgilendirildiğini göstermektedir. Dolayısıyla, başvuranlara ve göstericilerin tamamına, önceden belirlenen yerlerde gösteri yapılması için izin verilmiştir. Mahkeme, gösterinin ulusal Meclise onlarca metre uzaklıkta, Şehitler Abidesi’nin bulunduğu yerde sona ermesinin öngörüldüğünü tespit etmektedir. Bu nedenle, Mahkeme, polis makamlarının açıkça ve sözlü olarak, 28 Ekim 2009 tarihli toplanma konusunda önceden onay verdikleri hususunda herhangi bir şüphenin

bulunmadığı kanısına varmaktadır. Mahkeme, gösteriyi düzenleyenlerin ve başvuranların - gösteriye katılanlar olarak - ilk bakışta (*a priori*) barışçıl bir niyet taşıdıkları sonucuna varmaktadır.

33. Bununla birlikte, Mahkeme, başvuranların sendikaların temsilcisinin gösterinin düzenlenmesi konusunda Emniyet Müdürü ile önceden görüşmüş olabileceklerine itiraz ettiklerini kaydetmektedir. Bu nedenle, Mahkeme, kamuya açık bir olay sırasında insan kalabalığının olmasının riskler içermesi sebebiyle, kamu güçlerinin öngörülen kamuya açık bir toplanmanın yeri, tarihi, saati, yapılma şekli veya koşulları konusunda sınırlamalar getirmesinin nadir olmadığını hatırlatmaktadır (*Primov ve diğerleri/Rusya*, No. 17391/06, § 130, 12 Haziran 2014). Bu bağlamda, Mahkeme, kendisinden önce, Yüksek Mahkemenin olayları ve davanın koşullarını değerlendirdiğini tespit etmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, müdahalenin meşru bir amacın gerçekleştirilmesi için “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığını denetlerken, ulusal makamlara, izlenen meşru amaca ulaşmayı sağlayacak araçların seçiminde belirli bir takdir yetkisi tanımaktadır, ancak bu takdir yetkisinin hem kanun hem de kanunu uygulayan kararlar üzerinde bir Avrupa denetimine tabi tutulduğunu vurgulamaktadır (yukarıda anılan *Navalnyy* kararı, § 139).

34. Somut olayda, Mahkeme, yetkili yerel mahkemeler ve son olarak, Yüksek Mahkeme tarafından olaylara ilişkin yapılan tespitten, gösterinin yapılacağı yolun, gösterinin düzgün bir şekilde yürütülmesini ve bütün vatandaşların güvenliğini sağlamakla görevli olan polis makamları ile gösteriyi düzenleyenler arasında oy birliğiyle belirlendiğinin anlaşıldığını kaydetmektedir. Mahkeme, Yüksek Mahkeme tarafından olaylara ilişkin yapılan değerlendirmeyi sorgulamak için herhangi bir delil unsuruna ya da ilgili başka bir bilgiye sahip değildir. Dahası, Mahkeme, Yüksek Mahkeme tarafından olaylara ilişkin yapılan tespitin yeterince gerekçeli ve ayrıntılı olduğunu saptamaktadır. Ulusal makamların belirli bir takdir yetkisine sahip

olduklarını hatırlatarak ve görevinin ikincil niteliğini göz önünde bulundurarak, yerel mahkemelerin fiili tespitlerinden, yalnızca elinde bu yönde inandırıcı verilerin bulunması durumunda normal olarak uzaklaşacaktır. Somut olayda, Mahkeme, gösterinin yolu konusunda Emniyet Müdürü ve sendikaların temsilcisi arasında yapılan görüşmeye ilişkin olarak yerel mahkemeler tarafından varılan fiili tespitlerinin aksini ifade edebilecek bir delile veya fiili bir unsura sahip değildir.

35. Mahkeme, Yüksek Mahkemenin aynı zamanda, 28 Ekim 2009 tarihli gösterinin öngörülen yerlerde ve yetkili polis makamlarının herhangi bir müdahalesi olmaksızın saat 09.30'dan 12.30'a kadar barışçıl bir şekilde gerçekleştirildiğini tespit ettiğini kaydetmektedir. Yüksek Mahkeme, barışçıl gösterinin önceden belirlenen güzergahı izlediğini ve sona erdiğini ve bu sırada bazı göstericilerin polis barikatını zorlamak ve Meclise girmek için şiddet kullandıklarını tespit etmiştir. Bu bağlamda, Mahkeme, başvuranların Meclise girebilmek amacıyla polislere karşı şiddet uyguladıklarını inkâr etmediklerini, ancak gerçekte bu şiddetin derecesine itiraz ettiklerini saptamaktadır.

36. Mahkeme, sonuç olarak, önceden belirlenen kamuya açık alanlarda öngörülen gösteri yolunu izledikleri sürece, başvuranlar tarafından herhangi bir olay ya da taşkınlığın çıkarılmadığı sonucuna varmaktadır. Başvuranlar, barışçıl toplantı özgürlüğü haklarını - yetkili ulusal makamlarla uzlaşıldığı üzere - kullanabilmişlerdir. Ulusal makamlar böylelikle, Sözleşme'nin 11. maddesi uyarınca kendilerine yüklenen pozitif yükümlülüğü yerine getirmişlerdir.

37. Buna karşın, başvuranların ulusal Meclis binasını koruduğu varsayılan polis şeridini zorlayarak bu binaya gitme kararları, ilgililer tarafından polislere karşı şiddet uygulanmasına yol açmıştır. Başvuranlar ve diğer dokuz gösterici, böylelikle, Meclise girebilmek için şiddet eylemlerinde bulunmuşlardır. Bu tespit, belirleyici bir unsurdur. Göstericiler, başkalarının yasal faaliyetlerini kasten aksattıklarında, bu

aksatmalar, bunların kapsamı barışçıl toplantı özgürlüğünün normal olarak kullanımının gerektirdiği kapsamı aştığında, Mahkemenin içtihadı anlamında “suç teşkil eden eylemler” olarak değerlendirilebilmektedir. Dolayısıyla, bu türden bir davranış, cezai nitelikte olanlar da dâhil olmak üzere, yaptırımların uygulanmasını haklı gösterebilmektedir (yukarıda anılan *Kudrevičius ve diğerleri* kararı, § 173).

38. Bu durumda, Mahkeme, başvuruların 28 Ekim 2009 tarihli gösterinin saat 09.30’dan 12.30’a kadar barışçıl bir şekilde meydana gelmesi nedeniyle, bu gösteriye katıldıkları gerekçesiyle mahkûm edilmediklerini tespit etmektedir. Başvuranlar, yasaklanan bir yerin önünde gösteri yaptıkları gerekçesiyle de mahkûm edilmemişlerdir (*Akarsubaşı/Türkiye* kararıyla kıyaslayınız, No. 70396/11, §§ 10 ve 45, 21 Temmuz 2015). Başvuranlar, Meclisi korumakla görevlendirilen polis memurlarına yönelik saldırılardan ibaret olan, gösterinin sona ermesinin ardından kendilerince yapılan belirli bir davranış nedeniyle mahkûm edilmişlerdir (*Barraco/Fransa*, No. 31684/05, § 46, 5 Mart 2009). Başvuranların gösterinin sona erdiği sırada Meclise girmek amacıyla güvenlik güçlerine karşı bulundukları fiziksel şiddet eylemleri, “suç teşkil edebilir” olarak nitelendirilebilen bir davranış olarak değerlendirilmektedir (yukarıda anılan *Kudrevičius ve diğerleri* kararı, § 175).

39. Mahkeme, dosyadaki unsurlardan, özellikle Yüksek Mahkeme tarafından ileri sürülen gerekçelerden, - gösteriye konu edilen kanunun tartışıldığı Meclisi korumak için görev yapan - polis güçlerinin, başvuranları ve kendilerine karşı şiddet uygulayarak saldıran diğer göstericileri yakalamadıklarının anlaşıldığını kaydetmektedir. Dolayısıyla, ulusal makamlar, ilgililerin şiddet içeren davranışları karşısında yeterince sabırlı olmuşlardır (yukarıda anılan *Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası ve diğerleri* kararıyla kıyaslayınız, § 107, ve yukarıda anılan *Primov ve diğerleri* kararı, § 137). Bu durumda, başvuranların, polis tarafından

sağlanan Meclisi koruma görevine ilişkin olarak iç hukukun ulusal mahkemeler tarafından yanlış bir şekilde uygulanmasına ilişkin iddiasıyla ilgili olarak, Mahkeme, iç hukuk kurallarına uyulup uyulmadığını denetleme gücünün sınırlı olduğunu hatırlatmaktadır (*Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], No. 37685/10 ve 22768/12, § 149, 20 Mart 2018). İç hukuku yorumlama ve uygulama görevi öncelikle, ulusal makamlara, bilhassa mahkemelere aittir. Başvuranlar itiraz etseler bile, Mahkeme özellikle, polisin göstericilerin binaya zorla girmelerini engellemek için binanın önünde bulunan sokağı kapatarak Meclisi korumakla görevli olduğunu tespit etmektedir. Bu bağlamda, Yüksek Mahkeme, kararının gerekçelerinde, polisin Meclisin güvenliğini sağlamakla görevlendirildiğini belirtmiştir. Özellikle, Meclisteki tartışmaların düzgün bir şekilde yürütülmesine imkân vermek söz konusu olmuştur.

40. Son olarak, Mahkeme başvuranların Türk Ceza Kanunu’nun 224. maddesinin (b) bendinin öngördüğü üzere, hapis cezasına mahkûm edilmediklerini, ancak daha hafif bir ceza olan basit bir para cezasına çarptırıldıklarını ve bu cezanın 22 Aralık 2012 tarihinde sona erecek olan bir yıl süreyle ertelendiğini tespit etmektedir. Mahkeme, başvuranların bu türden bir para cezasına mahkûm edilmesinin, makul bir şekilde, “zorunlu bir sosyal ihtiyaca” karşılık geldiği kanısına varılabileceğini belirtmektedir. Dahası yerel mahkemeler, kararlarını, olayların kabul edilebilir bir değerlendirmesine ve uygun ve yeterli gerekçelere dayandırmışlardır. Dolayısıyla, yerel mahkemeler bu konuya ilişkin takdir yetkilerini aşmamışlardır.

41. Bu nedenle, ihtilaf konusu müdahalenin Sözleşme’nin 11. maddesi anlamında “demokratik bir toplumda” gerekli olması sebebiyle, Mahkeme, somut olayda bu hükmün ihlal edilmediği kanısına varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Oy birliğiyle, başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Oy birliğiyle, Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlal edilmediğine *karar vermiştir.*

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları gereğince 14 Ocak 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Robert Spano
Başkan